

5.2.2016

ADVIES

van de Commissie juridische zaken

aan de Commissie constitutionele zaken

inzake transparantie, controleerbaarheid en integriteit binnen de EU-
instellingen
(2015/2041(INI))

Rapporteur voor advies: Pavel Svoboda

SUGGESTIES

De Commissie juridische zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie constitutionele zaken onderstaande suggesties in haar ontwerp-resolutie op te nemen:

1. benadrukt dat versterking van de legitimiteit, controleerbaarheid en doeltreffendheid van de EU-instellingen en vergroting van het vertrouwen onder EU-burgers essentieel zijn, en is van oordeel dat regels inzake behoorlijk bestuur binnen de EU uiterst belangrijk zijn om deze doelstellingen te verwezenlijken en dat de EU moet zorgen voor snelle, duidelijke en zichtbare antwoorden in reactie op de zorgen van de burgers;
2. benadrukt dat het recht op behoorlijk bestuur, dat het recht van eenieder behelst dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen, organen en instanties van de Unie worden behandeld, weliswaar is neergelegd in artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat ook het recht omvat van eenieder om te worden gehoord voordat jegens hem een voor hem nadelige individuele maatregel wordt genomen, het recht van eenieder om inzage te krijgen in het hem betreffende dossier, met inachtneming van het gerechtvaardigde belang van de vertrouwelijkheid en het beroeps- en het zakengeheim en de plicht van de betrokken diensten om hun beslissingen met redenen te omkleden, maar dat het ontbreken van een samenhangend en omvattend stelsel van gecodificeerd bestuursrecht ervoor zorgt dat het voor burgers moeilijk is om inzicht te krijgen in hun administratieve rechten uit hoofde van het EU-recht, waardoor zij geen vlotte toegang hebben tot die rechten en daarvan niet ten volle gebruik kunnen maken; is van oordeel dat transparantie onontbeerlijk is om het inzicht van de burgers in EU-besluitvorming te vergroten en het vertrouwen van de burgers in de EU-instellingen te verbeteren;
3. verwacht dat een Europese wet bestuursprocesrecht die van toepassing is op de EU-instellingen, organen en instanties van de Unie bij hun contacten met het publiek zal bijdragen aan een hoog niveau van transparantie en controleerbaarheid, het vertrouwen van de burgers in een open, doeltreffend en transparant EU-bestuur dat hun rechten eerbiedigt zal doen toenemen, en hun procedurele rechten ten opzichte van de EU-instellingen zal verbeteren;
4. herinnert in dit verband aan het feit dat het Parlement in zijn resolutie van 15 januari 2013, die met een overweldigende meerderheid werd aangenomen, heeft aangedrongen op de vaststelling van een EU-verordening houdende een Europese wet bestuursprocesrecht; betreurt dat de Commissie op dit punt nog geen stappen heeft gezet; verzoekt de Commissie wederom om op basis van artikel 298 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), waarin wordt aangedrongen op openheid, doeltreffendheid en onafhankelijkheid, en op basis van de algemene beginselen van het EU-recht, zoals neergelegd in de jurisprudentie van het Hof van Justitie, een voorstel in te dienen voor duidelijke en bindende voorschriften voor EU-bestuur; herinnert eraan dat in de artikelen 10, lid 3, en 11, lid 2, VEU en in artikel 15 VWEU is bepaald dat transparantie het democratisch fundament van de Europese Unie vormt;
5. is van oordeel dat het Parlement en de Raad een hogere mate van transparantie moeten betrachten, met name in het kader van trialogen en bemiddelingsprocedures; benadrukt nogmaals dat de transparantie van wetgevingsonderhandelingen moet worden verbeterd en

wijst erop dat het belangrijk is dat er na iedere dialoog verslag wordt uitgebracht van de voortgang van de onderhandelingen en dat ervoor gezorgd wordt dat het onderhandelingsteam van het Parlement het mandaat heeft van de voltallige vergadering, teneinde de transparantie in de fase van de eerste lezing, die meestal binnen dialogen plaatsvindt, te verbeteren;

6. is van oordeel dat duidelijke en doeltreffende mechanismen ter voorkoming en voor de beheersing van belangenconflicten binnen EU-instellingen en adviesorganen voorwaarde zijn voor een proactieve cultuur van transparantie die de rechtsstaat bevordert; betreurt in dit verband dat er geen gemeenschappelijke gedragscode is voor de Europese Raad, waardoor het moeilijk is om te beoordelen of de integriteit gewaarborgd is en eventueel wangedrag wordt bestraft, en verzoekt de Europese Raad omvattende integriteitsvoorschriften in te voeren voor zijn voorzitter en voor het kabinet van zijn voorzitter; verzoekt de Raad zijn beleid inzake de toegang tot documenten te herzien en in overeenstemming te brengen met de desbetreffende bepaling van het Handvest van de grondrechten;
7. wijst nogmaals op het belang van toegang tot documenten en dringt daarom aan op een ambitieuze herziening van Verordening (EG) nr. 1049/2001 en betreurt de impasse in de Raad met betrekking tot deze herziening; wijst op de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, en met name op de arresten in gevoegde zaken C-39/05 P en C-52/05 P, waarin het Hof aangeeft dat bij de beoordeling van de voorwaarden voor openbaarmaking van documenten in het kader van wetgevingsprocedures onderscheid moet worden gemaakt tussen documenten met betrekking tot administratieve procedures en documenten met betrekking tot het wetgevingsproces; herinnert eraan dat als toegang tot documenten wordt verleend, de regels inzake gegevensbescherming geëerbiedigd moeten worden;
8. benadrukt dat in het kader van de inspanningen gericht op het verbeteren van de transparantie binnen de EU-instellingen ook een herziening moet plaatsvinden van de gedragscode voor de leden van het Europees Parlement; is van oordeel dat bij deze herziening in ieder geval een verbod moet worden ingevoerd op de uitoefening door EP-leden van nevenactiviteiten die duidelijk leiden tot een belangenconflict; is voorts van oordeel dat bepaald moet worden dat personeelsleden die werkzaam zijn voor leden van het Parlement geen betalingen mogen ontvangen van vertegenwoordigers van belangengroeperingen, dit om belangenconflicten te voorkomen;
9. betreurt dat er geen onderzoek wordt gedaan naar de integriteit en/of financiële belangen van de nationale vertegenwoordigers bij, en van het voorzitterschap van, de Raad van de Europese Unie, en verzoekt de Raad een specifieke gedragscode in te voeren, waarin ook sancties zijn opgenomen, voor de aanpak van de specifieke risico's die samenhangen met de leden van nationale delegaties;
10. verzoekt de Raad voorts om omvattende gedragscodes goed te keuren voor de leden van de twee adviesorganen van de EU, het Comité van de Regio's en het Europees Economisch en Sociaal Comité, en in deze gedragscodes bepalingen op te nemen inzake belangenconflicten en inzake doeltreffende instrumenten ter voorkoming en bestraffing van onbehoorlijk gedrag;
11. verzoekt de EU-agentschappen richtsnoeren vast te stellen voor een coherent beleid inzake

de voorkoming van en de omgang met belangenconflicten bij leden van raden van bestuur, directeuren, deskundigen in wetenschappelijke comités en leden van raden van beroep, en een helder beleid vast te stellen en ten uitvoer te leggen inzake belangenconflicten, conform de routekaart van de Commissie voor de follow-up van de gemeenschappelijke aanpak van gedecentraliseerde EU-agentschappen;

12. pleit ervoor dat de Commissie juridische zaken van het Europees Parlement niet alleen een formeel, maar ook een materieel onderzoek verricht inzake de opgave van financiële belangen van kandidaat-commissarissen, zodat eventuele belangenconflicten kunnen worden voorkomen; is verheugd over het feit dat de Europese Ombudsman de Commissie heeft verzocht om haar besluitvormingsprocedure inzake "draaideurwerknemers" te verbeteren, om de kans op belangenverstremgeling te verkleinen; dringt meer bepaald aan op volledige tenuitvoerlegging van artikel 16 van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie; herinnert eraan dat het Europees Parlement in zijn resolutie van 8 september 2015 over de procedures en praktijken met betrekking tot de hoorzittingen met de commissarissen, conclusies over de procedure van 2014¹, heeft aangegeven van oordeel te zijn "dat een bevestiging door de Commissie juridische zaken dat er geen sprake is van belangenconflicten, op basis van een grondige analyse van de opgave van financiële belangen, een absolute voorwaarde is voor het houden van de hoorzitting door de bevoegde commissie" (paragraaf 4), en het belangrijk te achten "dat de Commissie juridische zaken [...] richtsnoeren bekendmaakt, in de vorm van een aanbeveling of een initiatiefverslag, om het proces inzake de hervorming van de procedures betreffende de belangenverklaringen van de commissarissen te vereenvoudigen" (paragraaf 13);
13. is ervan overtuigd dat het van wezenlijk belang is dat de Commissie, de Raad en het Parlement in onderlinge samenwerking een verplicht transparantieregister invoeren met betrekking tot de contacten met vertegenwoordigers van belangengroeperingen, teneinde een zeker minimumniveau aan transparantie ter zake van wetgeving te waarborgen;
14. is ten slotte van oordeel dat een doeltreffende bescherming van klokkenluiders zou bijdragen aan zowel het openbaar belang als de democratische controlebaarheid van de Europese instellingen; dringt er bij de Commissie op aan een wetgevingskader te ontwikkelen voor klokkenluiders, waarmee wordt beoogd de identiteit van klokkenluiders geheim te houden en klokkenluiders te beschermen tegen eventuele represailles; herinnert aan het verzoek van het Parlement aan de Commissie om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om een Europees programma voor de bescherming van klokkenluiders vast te stellen, en is ingenomen met het onderzoek van de Europese Ombudsman naar de naleving door de EU-instellingen van de verplichting om interne regels inzake klokkenluiders in te voeren; wijst op de constatering van de Ombudsman dat de meeste EU-instellingen nog niet hebben voldaan aan de verplichting, voortvloeiend uit het in 2014 herziene Statuut, om regels vast te stellen inzake de bescherming van klokkenluiders; verzoekt alle EU-instellingen die dit nog niet hebben gedaan onverwijld interne regels voor klokkenluiders vast te stellen en ten aanzien van hun verplichtingen een gemeenschappelijke aanpak te hanteren.

¹ Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0287.

**UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING
IN DE MEDEADVISERENDE COMMISSIE**

Datum goedkeuring	28.1.2016
Uitslag eindstemming	+: 22 -: 2 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Therese Comodini Cachia, Mady Delvaux, Laura Ferrara, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Dietmar Köster, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Sergio Gaetano Cofferati, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Evelyne Gebhardt, Jytte Guteland, Heidi Hautala, Constance Le Grip, Angelika Niebler, Virginie Rozière